

การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาไลน์กลุ่มชมรมผู้สูงอายุ
เทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ*

THE POLICY IMPLEMENTATION OF CASH ALLOWANCE FOR THE
ELDERLY: A CASE STUDY OF LINE GROUP ELDERLY CLUB BANGMUANG
SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SAMUTPRAKEN PROVINCE.

ปารณีย์ เบญจพุกกษชาติ**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินนโยบาย และแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคตลอดจนข้อเสนอแนะ ของสมาชิกไลน์กลุ่มชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกไลน์กลุ่มชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง เฉพาะผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และไม่ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ จำนวน 145 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผ่าน Google Form วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, One-way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น เพศ ไม่มีความแตกต่างกัน 2) ปัจจัยภายในองค์กร ส่งผลต่อผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ .05 3) ผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของสมาชิกไลน์กลุ่มชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .58) 4) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินนโยบาย ได้แก่ ปัญหาการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ดีและไม่ทั่วถึง ขาดการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานอื่น ๆ จำนวนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่มีความเหมาะสม ผู้สูงอายุไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 5) แนวทางการแก้ไข ได้แก่ ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชน จัดทำช่องทางสื่อสารเพื่อผู้สูงอายุโดยเฉพาะ สนับสนุนการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนและกลุ่มเครือข่าย จัดประชุมประชาคมเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องจำนวนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ, ชมรมผู้สูงอายุ
เทศบาลตำบลบางเมือง

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ กรณีศึกษาไลน์กลุ่มชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

**นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

จากข้อมูลของ United Nations World Population Ageing พบว่า ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) สถานการณ์นี้เป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการแพทย์ทำให้ประชากรมีอายุยืนยาว นโยบายการวางแผนครอบครัวหรือการควบคุมการมีบุตรทำให้เกิดการลดภาวะเจริญพันธ์อย่างรวดเร็ว และการลดลงอย่างต่อเนื่องของระดับการตายของประชากร ทำให้จำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุของไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รัฐบาลต้องสนับสนุนงบประมาณด้านสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุมากขึ้น อีกทั้งเกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น ผู้สูงอายุ ถูกทอดทิ้ง สภาพจิตใจแย่ และความเสื่อมโทรมทางร่างกาย จำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่

สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุนั้นได้ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 53 ว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 11 ให้ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนในด้านบริการทางการแพทย์ สาธารณสุข การศึกษา ที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม การศาสนา ข้อมูลข่าวสาร การประกอบอาชีพ การพัฒนาตนเอง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การเดินทางอย่างปลอดภัย การช่วยเหลือด้านค่าโดยสาร การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ การช่วยเหลือจากการถูกทารุณกรรม การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ และการสงเคราะห์จัดการศพตามประเพณี กล่าวได้ว่าตามกฎหมายนั้นผู้สูงอายุจะต้องได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่

โครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเริ่มดำเนินมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 โดยความรับผิดชอบของกรมประชาสงเคราะห์ให้แก่ผู้สูงอายุในทุกจังหวัด หมู่บ้านละ 3 - 5 คน คนละ 200 บาท ต่อเดือน ในระยะแรกของการเริ่มโครงการสำนักงานประชาสงเคราะห์ในจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการผ่านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ต่อมาเมื่อกรมประชาสงเคราะห์ได้เข้ามารวมอยู่กับสังกัดของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ส่งผลให้การบริการดังกล่าวถูกโอนงานไปให้แรงงานจังหวัดและสวัสดิการสังคมจังหวัดเป็นผู้ดูแล และในปี พ.ศ. 2544 ได้มีการกระจายอำนาจสู่ภาคท้องถิ่นของรัฐบาล ทำให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มาให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรุงเทพมหานคร ดำเนินการแทน

เทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุกับทางเทศบาลตำบลบางเมือง ทั้งหมดจำนวน 17,232 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 9 เมษายน 2564) งานบริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอยู่ในความรับผิดชอบของงานสวัสดิการบุคคล ฝ่ายส่งเสริมสวัสดิการสังคม กองสวัสดิการสังคม

ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรของเทศบาลตำบลบางเมือง สังกัดกองสวัสดิการสังคม ตำแหน่ง นักสังคมสงเคราะห์ จึงมีความสนใจที่จะวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ทัศนศึกษากลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ” ว่านโยบาย ประสบผลสำเร็จเพียงใด ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินนโยบาย และเพื่อนำ ผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง กระบวนการบริการให้ได้มาตรฐานและสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (quantitative research) ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ (survey research) โดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อหาข้อสรุปจากการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ สมาชิกกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัด สมุทรปราการ จำนวน 234 คน โดยผู้วิจัยศึกษาเฉพาะสมาชิกที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และไม่ได้รับ สวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัด สมุทรปราการ โดยผู้วิจัยศึกษาเฉพาะสมาชิกที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปและไม่ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิ ประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีจำนวน 145 คน จากสมาชิกทั้งหมดในกลุ่มไลน์ชมรม ผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายในองค์การ ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระตามกรอบแนวคิด ของ Paul A. Sabatier และ Daniel. A. Mazmanian (อ้างถึงใน วิณา พิงวิวัฒน์นิกุล, 2562, หน้า 87 - 88) มีจำนวนทั้งหมด 9 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านความยากง่ายของปัญหา 2) ด้านสมรรถนะ ของกฎหมายในการกำหนดโครงสร้างการกำหนดนโยบายไปปฏิบัติ 3) ด้านสภาพแวดล้อมที่มี ผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ ตามมาตรวัดของ ลิเคิร์ต (Likert scale) (อ้างถึงใน เฉลิมพล ศรีหงษ์, 2564, หน้า 62-63) ตั้งแต่ 1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไปจนถึง 5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดให้แต่ละระดับมีช่วงห่างคะแนนเท่ากัน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นตัวแปรตามตามกรอบแนวคิดของ Paul A. Sabatier และ Daniel. A. Mazmanian (อ้างถึงใน วิชา พังวิวัฒน์นิกุล, 2562, หน้า 87 - 88) มีจำนวนทั้งหมด 15 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านผลผลิตนโยบาย 2) ด้านการปฏิบัติตามผลผลิตนโยบาย 3) ด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงของผลผลิตนโยบาย 4) ด้านการรับรู้ผลกระทบผลผลิต 5) ด้านการทบทวนและปรับปรุงนโยบาย ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ ตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert scale) (อ้างถึง ใน เฉลิมพล ศรีหงษ์, 2564, หน้า 62-63) ตั้งแต่ 1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไปจนถึง 5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดให้แต่ละระดับมีช่วงห่างคะแนนเท่ากัน

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อคิดเห็นในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ของสมาชิกกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นคำถามปลายเปิด (open-ended questions) มีจำนวนทั้งหมด 2 ข้อ

วิธีการสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามในการวิจัย จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดความเข้าใจโครงสร้างด้านเนื้อหา โดยมีการทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม 2 ด้าน คือ ด้านความเที่ยงตรง (validity) และด้านความน่าเชื่อถือ (reliability) ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (validity) ผู้วิจัยเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณา และตรวจสอบเนื้อหา โครงสร้าง และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ รวมถึง ปรับปรุงภาษาที่ใช้ให้มีความชัดเจนและเหมาะสม

2. การหาความน่าเชื่อถือ (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.909 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือค่อนข้างสูง จึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยได้

วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามผ่าน Google Form ในกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการจำนวน 145 คน โดยการสุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่หลักความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive หรือ Judgmental sampling)

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลสารสนเทศในเรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติ และเรื่องเบี่ยงชีพผู้สูงอายุ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความ รายงานวิชาการ หนังสือ สื่อความรู้ออนไลน์ต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาวิเคราะห์ และนำมาประมวลผล สรุปข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่ได้รับการตอบกลับทั้งหมด และลงรหัส (coding) ในแต่ละคำถามของแบบสอบถาม
2. ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) โดยมีรายละเอียด ดังนี้
 - 2.1 สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลด้วย ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 2.2 สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ประกอบด้วย ค่า t-test (independent sample t-test) และค่า F-test แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway Analysis of Variance)
3. ตรวจสอบความถูกต้องและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นสมาชิกกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุ เทศบาลตำบล บางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 145 คน เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยภายในองค์กร ผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี่ยงชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ปัญหาและอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคตลอดจนข้อเสนอแนะ สรุปตามลำดับได้ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 95 คน (คิดเป็นร้อยละ 65.5) และเป็นเพศชาย จำนวน 52 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.5) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60 - 69 ปี จำนวน 96 คน (คิดเป็นร้อยละ 66.2) ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับการศึกษาภาคบังคับ (ป.6 หรือ ป.4) จำนวน 47 คน (คิดเป็นร้อยละ 32.4) และส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 64 คน (คิดเป็นร้อยละ 44.1)

2. ปัจจัยภายในองค์กร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยภายในองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = .68) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.72$, S.D. = .78) รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะของกฎหมายในการกำหนดโครงสร้างการ

กำหนดนโยบายไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.57$, S.D. = .80) และ ด้านความยาก
ง่ายของปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = .88) ตามลำดับ

3. ผลการนำนโยบายเบี่ยงชีฟไปปฏิบัติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการ
นำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = .58)
เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติตามผลผลิตนโยบาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็น
ด้วย ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = .71) รองลงมา คือ ด้านการรับรู้ผลกระทบผลผลิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ
เห็นด้วย ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = .81) ด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงของผลผลิตนโยบาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน
ระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = .72) ด้านผลผลิตนโยบาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} =$
3.50, S.D. = .89) และด้านการทบทวนและปรับปรุงนโยบาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{x} =$
3.48, S.D. = .78) ตามลำดับ

4. การนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า
กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน จะส่งผลกระทบต่อผลสำเร็จของการนำนโยบาย
เบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น เพศ ไม่มี
ความแตกต่างกัน

5. การนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติจำแนกตามปัจจัยภายในองค์กร พบว่า
ปัจจัยภายในองค์กรโดยภาพรวม ส่งผลต่อการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยมีค่า
นัยสำคัญทางสถิติ (sig.) เท่ากับ .000 จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า ด้านนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเบี่ยง
ชีฟผู้สูงอายุ ด้านกระบวนการพิจารณาคุณสมบัติผู้สูงอายุ ด้านวัตถุประสงค์และแนวทางในการ
ดำเนินงาน ด้านการบูรณาการกันระหว่างหน่วยงาน ด้านสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ ด้าน
สภาพการณ์ทางสังคม และด้านสถานการณ์ทางการเมือง มีผลต่อการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ
ไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

6. ผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ พบว่า ภาพรวมด้านการปฏิบัติ
ตามผลผลิตนโยบาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = .71) รองลงมา คือ ภาพรวม
ด้านการรับรู้ผลกระทบผลผลิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = .81) ภาพรวมด้าน
ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงของผลผลิตนโยบาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = .72)
ภาพรวมด้านผลผลิตนโยบาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = .89) และอันดับ
สุดท้าย คือ ภาพรวมด้านการทบทวนและปรับปรุงนโยบาย ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{x} = 3.48$,
S.D. = .78) ตามลำดับ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} =$
3.68, S.D. = .58) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

7. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ของสมาชิกกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ คือ

7.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ที่ไม่ดีและไม่ทั่วถึง ผู้สูงอายุ ไม่ทราบสิทธิของตนเองโดยเฉพาะผู้สูงอายุในพื้นที่ ห่างไกล และไม่มีผู้ดูแล

7.2 โครงสร้างการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติมีการบูรณาการกันระหว่างหน่วยงาน ได้แก่ การขาดการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนหรือส่งเสริมโครงสร้างการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

7.3 การจัดสรรงบประมาณนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้สูงอายุ และล่าช้า ไม่ตรงเวลา

7.4 การดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้แก่ การขาดการดูแลผู้สูงอายุ การเข้าถึงผู้สูงอายุ และใส่ใจดูแลสวัสดิการต่าง ๆ ยังมีน้อย

7.5 จำนวนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปัจจุบัน ได้แก่ จำนวนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปัจจุบันไม่มีความเหมาะสมและใช้จ่ายในชีวิตประจำวันได้เพียงเล็กน้อย

7.6 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้แก่ ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุน้อย จึงทำให้นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ใช้ในปัจจุบันไม่ค่อยตอบสนองความต้องการหรือส่งเสริมผู้สูงอายุในบางข้อ

8. แนวทางการทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ของสมาชิกกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ คือ

8.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แก้ไขปัญหาได้โดยควรทำการประชาสัมพันธ์ผ่านผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) ในการกระจายข่าวสารข้อมูล นอกจากนี้การบอกต่อข้อมูลกันเองในหมู่ชาวบ้านผ่านการพูดคุยกันโดยตรงและทางโทรศัพท์มือถือ ก็สามารถช่วยให้ผู้สูงอายุได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการเบี้ยยังชีพได้อย่างทั่วถึง

8.2 ด้านโครงสร้างการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และการบูรณาการกันระหว่างหน่วยงาน แก้ไขปัญหาโดยการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้สูงอายุร่วมกับเยาวชน คนในชุมชน หรือกลุ่มเครือข่าย

8.3 ด้านการจัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสม สามารถแก้ปัญหาได้โดยการยืมเงินสะสมของเทศบาลมาจ่ายเบี้ยยังชีพแทนก่อนที่เงินอุดหนุนจะส่งมา

8.4 ด้านการดูแลเรื่องความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุให้มากขึ้น สามารถแก้ปัญหาได้โดย มีการส่งเสริมสุขภาพป้องกันการเจ็บป่วยและดูแลตนเองเบื้องต้น, ส่งเสริมการรวมกลุ่มและการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ, ส่งเสริมการทำงานและหารายได้ของผู้สูงอายุ

8.5 ด้านจำนวนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ยังไม่มีความเหมาะสม สามารถแก้ปัญหาได้โดยจัดประชุมและร่างนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในด้านของงบประมาณขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เหมาะสมเพิ่ม โดยการพิจารณาใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง

8.6 ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สามารถแก้ปัญหาได้โดยการจัดประชุม จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้สูงอายุแสดงความคิดเห็น เพื่อจะได้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุและปรับปรุงแก้ไขได้ตรงประเด็น

การอภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ กรณีศึกษา กลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ของสมาชิกกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพของสมาชิกกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ แตกต่างกันในขณะที่ เพศของสมาชิกกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เพศ ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับสุชาติ นพศิริรัตน์ (2556) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ของเทศบาลตำบลท่าเกษม จังหวัดสระแก้ว พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อายุ ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า อายุที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับสุชาติ นพศิริรัตน์ (2556) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ของเทศบาลตำบลท่าเกษม จังหวัดสระแก้ว พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ระดับการศึกษา ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับสุชาติ นพศิริรัตน์ (2556) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ของเทศบาลตำบลท่าเกษม จังหวัด

สระแก้ว พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับกมลชนก เบญจภุมริน (2556) ที่ศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการ และด้านขั้นตอนในการให้บริการของการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดางา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อาชีพ ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า อาชีพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับสุชาดา นพศิริรัตน์ (2556) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ของเทศบาลตำบลท่าเกษม จังหวัดสระแก้ว พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับกมลชนก เบญจภุมริน (2556) ที่ศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการ ด้านขั้นตอนในการให้บริการของการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพของ องค์การบริหารส่วนตำบลกระดางา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ของสมาชิกกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยภายในองค์กร

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยภายในองค์กรที่แตกต่างกันส่งผลต่อผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของสมาชิกกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน สอดคล้องกับนันท์ภาอร อุ่นซิม (2555) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า 1) กระบวนการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแต่ละด้านนั้นมีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สูงอายุและเตรียมแบบฟอร์มการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไว้ พร้อมกันนี้ได้มีการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน รวมไปถึงด้านการประกาศรายชื่อผู้สิ้นสุดการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างน้อย 15 วัน สอดคล้องกับฮาบีปะ สังข์นุ้ย (2558) ที่ศึกษาการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาปฏิบัติ : กรณีศึกษาเทศบาล ตำบลหารเทา อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง พบว่า ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน ตามนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาปฏิบัติมีความเหมาะสมพอสมควร สอดคล้องกับบุญมี โททำ และคณะ (2559) ที่ศึกษาการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ พบว่า มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ได้แก่ ลักษณะ นโยบายที่มีแนวทางของวัตถุประสงค์ชัดเจน เฉพาะเจาะจง และสอดคล้องกับความเป็นจริง ส่งผลที่ดีต่อการดำเนินการโครงการอย่างชัดเจน

3. ผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ของสมาชิกกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างของผู้สูงอายุในกลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสุชาติ นพศิริรัตน์ (2556) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ของเทศบาลตำบลท่าเกษม จังหวัดสระแก้ว พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เห็นว่าการดำเนินนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับศรีณย์ จันทร์แจ่ม (2556) ที่การประเมินผลการนำนโยบายการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลคู อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา พบว่า การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ได้ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า เทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการควรที่จะมีการพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. ทำการประชาสัมพันธ์ผ่านผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และสมาชิกสภาเทศบาล ในการกระจายข่าวสารข้อมูล
2. ส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้หรือส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าถึงความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์
4. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้สูงอายุร่วมกับเยาวชน คนในชุมชน หรือกลุ่มเครือข่าย
5. ดูแลเรื่องความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุให้มากขึ้น
6. จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้สูงอายุแสดงความคิดเห็น จัดทำแบบสอบถาม ทำการสัมภาษณ์ ความต้องการของผู้สูงอายุ หรือจัดอบรมเพื่อถอดบทเรียนหรือความคิดเห็นของผู้สูงอายุผ่านกิจกรรมในการอบรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับเชิงปริมาณ โดยอาจเพิ่มคำถามปลายเปิด เพื่อให้ทราบทัศนคติที่กว้างขึ้นของผู้สูงอายุ
2. ศึกษาพื้นที่การดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อทำการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เหมือนหรือต่างกัน เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ที่มาของปัญหาต่อไป
3. ควรศึกษาการพยากรณ์ตัวแปรปัจจัยภายในองค์การ ว่าด้านใด สามารถใช้พยากรณ์ผลการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติได้ดีที่สุด เพื่อจะได้ทราบตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติได้แม่นยำขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก เบญจภุมริน. (2556). ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร. ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2564, จาก <http://www.sure.su.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/13453/fulltext.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2558). มาตรฐานการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ. ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2564, จาก http://www.dla.go.th/work/e_book/eb1/stan16/16.htm
- เฉลิมพล ศรีหงษ์. (2564). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิจัยระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
- ชมรมพัฒนาชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (แห่งประเทศไทย). (2556). คัมภีร์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์. ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2564, จาก <http://laksong.go.th/UserFiles/File/km6.pdf>
- นันทภาอร อุ่นчим. (2556). แนวทางการพัฒนากระบวนการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2564, จาก <http://www.esanpedia.oar.ubu.ac.th/e-research/?q=node/1679>
- บุญมี โททำ. (2561). การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ปีที่ 12 ฉบับที่ 3, 149-157. ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2564, จาก <https://so05.tcithaijo.org/index.php/sskrujournal/article/view/149108/109522>
- พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546. (2546, ธันวาคม 31). ราชกิจจานุเบกษา, 120(130ก), 1-8.
- มหาวิทยาลัยมหิดล, สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้. (ม.ป.ป.). ประเทศไทยกับสังคมผู้สูงอายุ. ค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2564, จาก https://il.mahidol.ac.th/th/i-Learning-Clinic/general-articles/ประเทศไทยกับสังคมผู้สูง_____/?fbclid=IwAR03nffrMoSLLtFEVsMTSwMtSqoog5f2UuOXL-aLFfMOgUcCUKa2HS7ZFF4
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550, สิงหาคม 24). ราชกิจจานุเบกษา, 124(47ก), 1-127.

- วีณา พิงวิวัฒน์นิกุล. (2562). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต
- ศรัณย์ จันทร์แจ่ม. (2556). การประเมินผลการนำนโยบายการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2564, จาก https://so01.tci-thaijo.org/index.php/NUR_YIU/article/view/16726/15127
- สุชาดา นพศิริรัตน์. (2556). ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลท่าเกษม จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา. ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2564, จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/54910301.pdf
- ฮาปีบ๊ะ สันขันธ์. (2558). การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาปฏิบัติ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลหารเทา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพิจิตร. รายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาคณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2564, จาก http://intra.polsci.pn.psu.ac.th/edu_sha/files/ha/04-06-2015_11-09-02_2-11.pdf